

DZIENNIK PŁOCKI

ORGAN NARODOWY POLITYCZNY I GOSPODARCZY

Nr 200

Opłata pocztowa
uiszczona ryczałtem

PŁOCK, CZWARTEK 30 SIERPNIĄ 1928 ROKU.

Konto czekowe P. K. O.
61990.

ROK VII

CENA POJEDYNCZEGO NUMERU „DZIENNIKA PŁOCKIEGO” 20 GR. PRENUMERATA MIESIĘCZNA 4 ZŁ.; Z ODROZBIENIEM DO DOMU 4.50 ZŁ.; NA PROWINCJI 5 ZŁ.

Zasiłek dla pracowników państwowych.

WARSZAWA, d. 30.8 (Tel. wł.). W dniu wczorajszym pod przewodnictwem p. Prezesa Rady Ministrów odbyło się posiedzenie Rady Ministrów i między innymi uchwalono uchwałami była i uchwała upoważniająca min. skarbu do wypłacenia urzędni-

kom państwowym zasiłku, wynoszącego 15 procent miesięcznego uposażenia.

Zasiłek ten wypłacany będzie w dniach 1 października, 1 listopada i 1 grudnia r. b.

Operetkowe pożegnanie Waldemarasa.

KOWNO, 30.8 (Tel. wł.). Podczas wyjazdu Waldemarasa z Kowna do Genewy miało operetkowe nieporozumienie.

Odjeżdżającego Waldemarasa zebrana na dworcu kolejowym ludność śpiewała okrzykami „Waljo” co po litewsku znaczy „żegnaj”.

W ostatniej chwili zdenerwowana policja, przypuszczając, że to ktoś

z polaków krzywo „Wal go”, zatrzymała kilka osób.

Odjeżdżający Waldemarasa udawał wielce uradowanego i oświadczył dziennikarzom, że w Genewie załatwi się wszystko pomyślnie, a wobec podpisania przez Polskę Paktu Kelloga niema obawy napadu ze strony polaków.

Spadochron ratuje pilota.

TORUN, 30.8 (Tel. wł.). W dniu wczorajszym o godzinie 10-jej przed południem od samolotu odbywającego lot ówczesny a znajdujące się na wysokości 5 tysięcy metrów oder-

wy się skrzydła. Aparat rucał na ziemię. Pilot Cesary Barcel spadochronem opuścił się na ziemię i nie poniósł żadnego szwanku.

Samolot zdrusgotany doszczętnie.

Odsłonięcie pomnika króla Piotra.

BIAŁOGRÓD, dn. 30.8 (Tel. wł.). Z Hercegowiny donoszą, że król w otoczeniu swity oraz przedstawiciele

władz wojskowych i dyplomatycznych był obecny w Navesinie na odsłonięciu pomnika króla Piotra.

Nowy parowiec Polski „Wisła” przybył do Gdyni.

GDYNIA, 30.8 (tel. wł.). Wczoraj o godzinie 4 minut 30 po południu przybył do Gdyni ze stoczni angielskiej nowy parowiec polski „Wisła.”

Na spotkanie wyjechał parowiec

Żegluga polskiej „Wanda” oraz torpedowiec Marynarki Wojennej.

W stoczni gdyńskiej zebrani przedstawiciele władz oraz licznie zgromadzona publiczność owacyjnie witała nowy parowiec.

Prasa gdańska o Pakcie Kelloga.

GDANSK, 30.8 (tel. wł.). Tutejsza prasa omawia Pakt Kelloga, nie przypisując mu szczególnego znaczenia.

To, co się stanie a traktatem, tego sygnatarjusze całkowicie nie wyobrażają sobie, jak również tego, co się z niego robi.

Prasa gdańska uważa czynny przy-

gotowane za niepotrzebne, bowiem słowa nikogo nie będą mogły powstrzymać.

Pakt Kelloga nie przynosi dla Niemiec żadnego znaczenia, stwierdza on tylko nową przegraną bitwę na polu dyplomatycznym, społecznym i handlowym.

Czyżby zerwanie stosunków szwedzko - sowieckich.

HELSINGFORS, 30.8 (tel. wł.). Do prasy tutejszej donoszą, że w Sztokholmie odbyło się posiedzenie stronnictw prawicowych na którym omawiano stosunki Szwedzko - Sowieckie.

Profesor Halludorf domaga się

zerwania stosunków z Sowiecami.

Członek stronnictwa Jarte wyjaśnia, że stosunki Szwecji z Sowiecami muszą być zerwane, oraz domaga się, by wydalic misję sowiecką ze Sztokholmu.

Terror na Litwie.

KOWNO, dn. 30.8 (tel. wł.). Na Litwie terror szerzy się, znawcą aresztowano około 100 osób z partji

chrześcijańsko-demokratycznej oskarżonych o chęć zbrojnego wystąpienia.

Pogrzeb marynarzy łodzi L. 55 odbędzie się w Anglii.

LONDYN, 30.8 (tel. wł.). Żołnierzy angielskich marynarzy, znajdujące się w łodzi „L. 55”, wydobytej przez sowieckich marynarzy, zostaną prze-

wieszane parowcem angielskim w specjalnych trumnach do Anglii, gdzie odbędzie się pogrzeb.

Konfiskata Gazety Warszawskiej.

WARSZAWA, 30.8 (tel. wł.). Ukazało się dzisiaj 3 wydanie „Gazety Warszawskiej” z dużymi białe-

mi plamami. Powodem była konfiskata pierwszego i drugiego wydania.

Do Gdańska zawinął największy i najpiękniejszy parowiec.

GDANSK, 30.8 (tel. wł.). Zawitał tutaj norweski parowiec „Stella-Palaci”, na którym przybyło przeszło 200 angiłków. Parowiec ten jest

największym i najpiękniejszym w Norwegji. Pojemność jego wynosi 6 tysięcy tonn, płynie z szybkością 15 i pół węzłów na godzinę.

Podróż min. Kühna.

WARSZAWA, 30.8 (tel. wł.). Pan minister komunikacji Alfred Kühn w dniu dzisiejszym wyjedzie na kilkudniową inspekcję w okolice Lwowa i Stanisławowa.

W dniu 2 września p. Minister przybędzie do Lwowa, gdzie weźmie

udział w uroczystości otwarcia Targów Wschodnich.

Ministrowi towarzyszą w podróży dyrektor departamentu budowy kolei inż. Ciechanowski i sekretarz osobisty p. Gustaw Rożałowski.

W zatopionym samolocie poniosło śmierć 7 ludzi

LONDYN, 30.8 (tel. wł.). Samolot pasażerski, który zaginął w drodze z Wictorii do Kolonii, znaleziony został w odległości 80 mil od Wictorii.

Aparat był zanurzony w wodzie 10 metrów. Dwuch pilotów i pięciu pasażerów poniosło śmierć. Wszystkich znaleziono martwych w kabinach.

Zbrodnie Litewskie.

KOWNO, 30.8 (Tel. wł.) Policja aresztowała na wlecu włocławskim w Uclianach 3 polaków, posadzając ich o akcję szpiegowską. Aresztowani są Władkowicz, Nowicki, Uszański.

Według informacji jeden z aresztowanych podczas przewożenia do Kowna zmarł od tortur, stosowanych przez siepaczy litewskiej policji politycznej.

Nazwiska nie udało się ustalić.

1930 roku następny Kongres Unji Międzyparlamentarnej

BERLIN 30.8 (Tel. wł.) W ciągu dnia wczorajszego obradowały poszczególne komisje Rady Unji Międzyparlamentarnej

Rada Unji obradowała nad miejscem i terminem nowego zjazdu.

Delegaci Czechosłowacji, Rumunii i Węgier złożyli deklaracje, by zjazd

odbył się w stolicach tych państw.

Postanowiono, że następny zjazd odbędzie się 1930 w jednej ze stolic tych 3 krajów, w której jednak, to zapadnie dopiero decyzja w roku przyszłym na Radzie Unji.

Doroczne konferencje Rady odbywać się będą w Genewie.

Von Szubert w Baden-Baden konferuje z Stresemannem

BERLIN, 30.8 (Tel. wł.) „Biurol Wolff” donosi, że do Baden-Baden przybyła niemiecka delegacja udająca się na posiedzenie Ligi Narodów do Genewy.

Sekretarz stanu von Szubert zatrzymał się w Baden-Baden, gdzie odbył konferencję z ministrem spraw zagranicznych Stresemannem na te-

mat sesji Rady Ligi.

O godz. 11 von Szubert udał się w dalszą podróż do Genewy. Rozmowa trwała półtorej godziny.

„Vossische Zeitung” podaje, że minister Stresemanna miał poinformować von Szuberta o rozmowie swojej z Poincarem, Briandem, i przedstawicielami innych państw.

4 Europejski Kongres Mniejszościowy.

GENEWA, 30.8 (tel. wł.). W środę otwarto tutaj 4 Europejski Kongres Mniejszościowy, na który przybyło 50 delegatów reprezentujących 14 krajów.

Delegat Wilam, członek włoskiego parlamentu, zaznaczył, że Liga Narodów nie wypełnia przyjętych na siebie obowiązków w sprawie obrony mniejszości narodowych.

Ze zjazdu niższych funkcjonariuszy państwowych.

WARSZAWA, 30.8 (tel. wł.). Pan Premier Bartel otrzymał depeszę od 3-go Kongresu Związku Niższych Funkcjonariuszy Państwowych, który obradował w dniach 26,

27 i 28 b. m., wyrażającą podziękowanie p. Premierowi za jego dotychczasowe traktowanie niższych funkcjonariuszy i prośbę o opiekę na przyszłość.

Katastrofa kolejowa.

WARSZAWA, dn. 30.8 (tel. wł.). W dniu 27 bieżącego miesiąca niedaleko stacji Kołomyja na przejeżdżających wozem Prymanczuka i Chraboczka wpadł pociąg.

Skutki zdarzenia były fatalne. Wóz został rozbity. Prymanczukowi

który dostał się pod pociąg, koła obcięły obie nogi, Chraboczek uległ ogólnemu potłuczeniu ciała.

Obydwu poszwankowanych odwieziono tym samym pociągiem do Kołomyji.

Po zamknięciu kroniki.

Ze sportu.

W niedzielę dnia 2 września b. r. odbędzie się regaty na Wiśle urządzone przez Polskie Towarzystwo Wioślarskie. Program szczegółowy nie jest jeszcze wiadomy.

Regaty rozpoczną się o godz. 3-iej popołudniu. Odbędzie się 6 biegów t. j. na jedynekach, półwyścigowych

dwójkach osterowiosłowych ze sternikiem i półwyścigowych ośwórkach ze sternikiem.

W 3-oh biegach weźmie udział Włocławek. Wielkie zainteresowanie wzbudzą regaty żeglarskie, które odbędą się o ile będzie wiatr, o godz. 1-iej popołudniu.

Projekt polskiego kodeksu KARNEGO.

Walka o reformę agrarną w Polsce, dotychczas jeszcze nie ustala:

Powołując do życia „Komisję Uporządkowania Ustawodawstwa Agrarnego”, p. Minister Reform Rolnych Witold Staniewicz dał wyraz pogładowi, iż obecnie obowiązujące ustawodawstwo w przedmiocie reformy agrarnej jest chaotyczne, częściowo sprzeczne i wadliwe, częściowo niewykonalne — że więc należy podjąć się próby jego kodyfikacji by na nowych podstawach rozwiązać wielkie zagadnienie naprawy i przebudowy ustroju rolnego w Polsce.

Prezesem tej komisji mianowany został prof. uniwersytetu Jag., dr. Leopold Władysław Jaworski.

Prof. Jaworski pragnąc ułatwić prace komisji zobowiązał się w terminie 6-cio miesięcznym wypracować projekt polskiego kodeksu agrarnego, aby stworzyć podkład do dyskusji i substrat do dalszych prac komisji. Prof. Jaworski słowa swego dotrzymał i oto ukazuje się obszerny tom „Polskiego Kodeksu Agrarnego”, który przed kilku dniami dopiero co wyszedł z druku.

Kodeks zaopatrzony jest wstępem min. Staniewicza.

W rzeczywistości kodeks organizuje na całkowicie nowych zasadach samorząd rolniczy dwustopniowy (z centralą samorządu rolniczego w Warszawie), przyznając mu szerokie prawa administracyjne i duży udział w wykonaniu reformy rolnej. Bardzo ciekawym jest wprowadzenie w samorządowych organizacjach rolniczych podziału na sekcje narodowe w okręgach narodowościowych.

Kodeks pozornie pozostawia ustawę grudniową nadal w mocy. Formalnie ustawa ta obowiązywać będzie nadal po wprowadzeniu do niej pewnych zmian redakcyjnych. W istocie rzeczy jednakże z ustawy tej nie pozostaje nic, albo prawie nic. Duch ustawy grudniowej ulatuje z niej całkowicie. Problem reformy agrarnej został postawiony i rozwiązany na całkiem odmiennej płaszczyźnie, odmiennymi metodami, w odmiennym kierunku i duchu, niż ustawa w grudniu 1925 roku.

Ustawa grudniowa dąży w sposób mechaniczny do likwidacji wielkich obszarów, nie uwzględniając zupełnie ich wartości produkcyjnej, kulturalnej i społecznej — natomiast kodeks dąży do stworzenia i utrwalenia wzorowego ustroju rolnego, opar tego o wszystkie typy gospodarstw rolnych, zdolnych do życia i rozwoju bez względu na obszar.

W ten sposób wykonanie reformy rolnej w Polsce wchodzi w nową fazę rozwoju.

Kodeks prof. Jaworskiego będzie punktem zwrotnym w walce o reformę agrarną w Polsce, w walce o nowe regulowanie wielkiego zagadnienia naprawy i przebudowy ustroju rolnego, zgodnie z istotnymi wymaganiami produkcji rolnej i potrzebami gospodarczymi kraju.

Działalność Komitetu Płockiego L.O.P.P. Z WARSZAWY.

Z Sądownictwa.

1 stycznia 1929 roku wchodzi w życie ustawa o ustanowieniu sądów powszechnych. W związku z tem Ministerstwo Sprawiedliwości opracowuje szereg rozporządzeń wykonawczych do tej ustawy, a mianowicie: w sprawie sądów dla nieletnich, trybu wewnętrznego urzędowania sądów apelacyjnych, organizacji aplikacyj sądowych, egzaminów sędziowskich i t. d.

Specjalizacja szkół średnich na wzór amerykański.

Jak donosiliśmy niedawno, ma być na najbliższym posiedzeniu Rady Ministrów rozpatrywany projekt nowego statutu min. W. R. i O. P. Projekt tego statutu zawiera reformę ustroju szkolnego w Polsce. Szkoła powszechna ma spełniać rolę podstawową wychowania a szkolnictwo średnie ma otrzymać zupełnie odmienny charakter. Szkolnictwo średnie ma polegać na specjalizacji uczniów w poszczególnych kierunkach.

Podsekretarjat stanu przy Prezydium Rady Ministrów.

W kołach politycznych mówi się znów o tem, że na jednym z najbliższych posiedzeń Rady Ministrów poruszona będzie sprawa utworzenia podsekretarjatu stanu przy Prezydium Rady Ministrów, a jak wiadomo na stanowisko to ma być powołany wiceprezes klubu B. B. pan Kościółkowski.

Niezmiernie ważne podanie do opatentowania.

W Warszawie do państwowego urzędu patentowego wpłynęło podanie od niejakiego Karola Stoska — Kołomyi emeryta (lat 76) z prośbą o opatentowanie jego własnego wynalasku. „Po długoletniej pracy udało mi się, pisze patent, wykryć tajemnicę płci. Od dziś wszystkie małżeństwa na sądzie będą mogły mieć albo synów, albo córki. Pierwsze próby przeprowadziłem sam i w rezultacie jestem ojcem 9-ciu synów. O ile opatentuje się mój wynalazek, ludzkość będzie szczęśliwa”. Następnie wynalazca zaznacza, że nie może dokładnie opisać wynalasku, albowiem w ten sposób zdradziłby swą tajemnicę. Proponuje jednak, aby ministerstwo wybudowało wielki bazar i umieściło 20 małżeństw eksperymentalnych, przyzem zastrzegł sobie prawo obecności w baraku w celach „instruktorskich”.

Smiertelny postrzał.

W tych dniach ranośny ciężko w pewnej kawiarence przy ulicy Młynarskiej w Warszawie, pan Zygmunt Baranowski, przewieszony do szpitala, zmarł na skutek smiertelnych ran postrzałowych. Sprawców zabójstwa Kowalskiego i Cieślaka aresztowano.

Według wyników dochodzeń sprawa przedstawia się następująco: S. p. Zygmunt Baranowski polecił harmoniście zagrać utwór „Kwiaty Polskie”. Słyszac to siedzący przy sąsiednim stoliku Kowalski i Cieślak sprzeciwili się temu kategorycznie, żądając od harmonisty, by nieawłocnie zagrał „Pierwszą Brygadę”.

Posłuszny harmonista zagrał „Brygadę”. Kowalski wesoło podniesionym głosem wszystkich obecnych w lokalu do powstania z miejsca. Wszyscy usłuchali go z wyjątkiem S. p. Baranowskiego, który siedział na miejscu, wyrażając głośno swoje niezadowolnienie.

Wówczas padły strzały rewolwerowe. Strzelali Kowalski i Cieślak. Ciężko ranny Baranowski osunął się nieprzytomny na podłogę.

Komitet „Tygodnia L. O. P. P.”

We wtorek ubiegły, dnia 28 bieżącego miesiąca, odbyło się zebranie członków miejscowego oddziału Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwważowej, celem powołania do życia komitetu, któryby zorganizował w Płocku nadchodzący tydzień Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwważowej (trwać będzie od 2-o do 9-go września r. b.).

Na przewodniczącego zaproszono pana inżyniera Staszewskiego, który powołał do prezydium pana Zmysłowskiego. Referował sprawy sekretarza oddziału, pr. Woźniak.

W toku dyskusji zebrani doszli do wniosku, że podejmowanie imprez takich, jak koncerty, zabawy i t. p. na rzecz tygodnia, nie dałyby wybitniejszych wyników wobec nieodpowiedniego czasu, wybranego na urzędzenie tygodnia. Postanowiono więc poprzestać na zwykłej kweście i urzędzeniu znaczka. Znaczek ma być urządzony w pierwszy i ostatni dzień tygodnia, to jest dnia 2 i 9 IX. Do sekcji znaczka postanowiono zaprosić p. p. doktorów Boczko-wiczową, Łapińską i A. Askanasa, oraz na drugą niedzielę p. p. doktorów Jaworską i Robakiewiczową. Poza tem ma być zorganizowana kwesta w cukierniach i restauracjach.

Z przedstawicielami restauratorów, cukrowników i kupców postanowiono porozumieć się co do wysokości procentu odstępowego podczas Tygodnia na rzecz Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwważowej. Nadto będzie zorganizowana kwesta w cukierniach i restauracjach.

Pray pomocy pana Starosty ma być zorganizowana odpowiednia akcja propagandowa po wsiach. Wśród młodzieży szkolnej zorganizowanie propagandy i odpowiedniej zbiórki powierzono panom dyrektorowi Dąbrowskiemu i ins. Bandssowi. Wreszcie dział nalepek objął pan Sucharski.

Na zakończenie wyrażono uszanowanie gorliwemu współpracownikowi miejscowego oddziału Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwważowej panu profesorowi Woźniakowi, który opuszcza nasze miasto.

Przymus adwokacki według projektu polskiej procedury cywilnej.

Komisja Kodyfikacyjna większością głosów (6 przeciwko 2) przyjęła projekt Fiericha o przymusie adwokackim w sądach okręgowych, apelacyjnych i w Sądzie Najwyższym.

Art. 20 odnośnego projektu brzmi in extenso jak następuje: „W sądach okręgowych, w sądach apelacyjnych i w Sądzie Najwyższym strony muszą się zastąpić przez adwokatów i to bez względu na to, czy proces toczy się przed kompletem sędziów, czy też przed sędzią samoistnym”. Do chwili, gdy przyszły ujednostajniony kodeks postępowania cywilnego zacznie obowiązywać, zajdą może jeszcze drobne we względzie kwestji pełnomocnictwa stron przed sądem zmiany, zasada jednak przymusu adwokackiego pozostanie niezruszona.

Warto więc już dziś omówić jej znaczenie.

Adwokatura w szerokim znaczeniu tego słowa jest częścią wymiaru sprawiedliwości i służby zarówno szerokim warstwom ludności jak i sądom, którym ułatwia znakomicie zadanie przez fachowe przygotowanie procesu. Tę prawdę oddawna rozumiały państwa Zachodu, wprowadzając u siebie bezwzględny przymus adwokacki. Za przymusem adwokackim przemawia wiele bardzo okoliczności, wystarczy jednak wymienić dwie najważniejsze, by zrozumieć potrzebę samej instytucji. Proces, poczynając, jeśli chodzi o instancje, od sądu okręgowego, jest w większości wypadków skomplikowany, wymaga od strony znajomości fachowej i umiejętności należytego wyświetlenia sytuacji prawnej, co się absolutnie nie da pomyśleć bez za pośrednictwem strony przez adwokata.

Zresztą nie należy pominąć i drugiej nader ważnej okoliczności, iż przymus adwokacki przyczyni się w znacznej mierze do zmniejszenia ilości sporów. Adwokat po ocenieniu stanu faktycznego często uświadomi klientowi, iż należy pominąć drogę sądową, szukając załatwienia sporu w ugodzie. Kancelarja adwokacka stanie się przy panującym przymusie adwokackim, wedle słów członka Komisji Kodyfikacyjnej Trammera, siemem przez które sprawy będą przechodzić do sądu.

Przymus adwokacki zrodzi w szerokich sferach ludności większe zaufanie do wymiaru sprawiedliwości, zadając cios t. zw. pokątnemu piarstwu, które pcha strony na drogę procesu, częstokroć zgóry zupełnie beznadziejnego.

A zatem przymus adwokacki jest ze wszech miar pożądany; położy on kres w pewnej mierze pleniactwu, gdyż adwokaci powstrzymają strony od wnoszenia nieuzasadnionych skarg do sądów, zaś sprawy przed sąd przyjdą już należycie przygotowane pod względem materiału faktycznego.

Z KRAJU.

Statystyka protestów wekslowych w Łodzi.

Ostatnie miesiące pod względem ilości zaprotestowanych w Łodzi weksli okazały się rekordowymi.

W lipcu zaprotestowano 25.000 weksli na sumę blisko 4 milionów, podczas gdy w czerwcu ilość zaprotestowanych weksli nie przekroczyła 23 tysięcy.

Jedynie w październiku r. 1925, gdy przesilenie gospodarcze osiągnęło najwyższe napięcie, ilość prote-

stowanych weksli dochodziła do 26 tysięcy, przytem horoskopy na sierpień są o wiele niepomyślniejsze.

Spiączka pod Lublinem.

W gminie Jastków, pow. lubelskiego, zaszła ciekawy wypadek śpiączki. Oto 8 sierpnia 7-letni chłopiec spadł na tę chorobę i przewieszony został do szpitala w Lublinie. Tutaj dopiero po tygodniu, to jest dnia 15 sierpnia obudził się.

Matka zabrała chłopca do domu, w domu jednak malec został sparaliżowany i z powrotem odwieziony do szpitala.

ECHA PŁOCKIE.

KALENDARZYK.

SIERPIEŃ

30

CZWARTEK

Dzisiaj: Róży z Lim.
Jutro: Rajmunda W.Wschód słońca 4.48.
Zachód słońca 6.31.

DYŻUR NOCNY W APTEKACH.

Dzisiaj nocny dyżur apteki Śmigiełskiego
Apteka czynna od 7 wieczór do 9 rano.

Towarzystwo Naukowe Płockie.

Muzeum otwarte: w piątki i niedziele od
11-ej do 1-ej. Biblioteka we wtorki, czwartki
i soboty od 4-ej do 6-ej.

STAN WODY — WISŁA.

Płock, 28.8 + 14 bez zm. temp. + 18,6° C

Radjo-koncerty.

Program na dzisiaj.

15.00—15.20 Komunikaty.
19.30—19.55 Odczyt p. t. „Kłopot z naprawami maszyn”.
19.50—20.05 Komunikat rolniczy, oraz komunikat Towarzystwa Zachęty do hodowli koni w Polsce.
20.15 Koncert wieczorowy.
22.30—23.30 Transmisja muzyki tanecznej

Na co zwracała uwagę Wojewódzka Komisja Sanitarna.

Dowiadujemy się, że Wojewódzka Komisja Sanitarna, składająca się z 8 członków, z wojewódzkim inspektorem starostw p. Tomaszewiczem na czele, zawiadziała w asystencji przydzielonych urzędników Starostwa i Magistratu, wszystkie gmachy miejskie.

Następnie Komisja podzieliwszy się na ostery grupy, udała się na przegląd miast, które również podzielone zostały na ostery dzielnic.

Grupy te bardzo szczegółowo oglądały: piwnice, klatki schodowe, mieszkania domorów, strychy, dół kloaczny, śmietniki, podwórza oraz zewnętrzny wygląd domów.

Ukarano kilku właścicieli karami mandatowymi.

Ogólny wynik był dodatni.

W sprawie nabywania obywatelstwa obcego.

Ministerstwo spraw wewnętrznych pragnąc przyspieszyć procedurę nabywania obywatelstwa obcego, wydało okólnik w myśl którego urzędy konsularne mogą we właściwym zakresie wydawać zaświadczenia o braku przeszkód na nabycie obywatelstwa obcego, o ile przedtem zostały powiadomione przez właściwą władzę krajową, że stwierdzenie obywatelstwa polskiego nie może nastąpić w ciągu 3 ewentualnie 5 miesięcy, gdy chodzi o osoby, podlegające obowiązkom służby wojskowej.

Powszechny spis rolny.

Główny Urząd Statystyczny rozpoczął przygotowania do powszechnego spisu rolnego, który ma się odbyć w r. 1930.

Zasnanąć należy, iż powszechny spis rolny przeprowadzony będzie równocześnie w 38 państwach europejskich i pozaeuropejskich; inicjatywa w tej mierze wyszła od Międzynarodowego Instytutu Rolnego w Rzymie.

Kiedy cudzoziemcom wolno nabywać nieruchomości w Polsce?

Odnosne władze informują, że cudzoziemcy, którzy pragną nabyć nieruchomości w Polsce, winni uzyskać na to uprzednie zezwolenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. W województwach pogranicznych, decyzja w tych sprawach zastrzeżona jest wojewodzie.

Ubezpieczenia od niespodziewanych wypadków.

Jak się dowiadujemy, Pocztowa Kasa Oszczędności, wprowadzwszy ubezpieczenia ludowe dla najszerszych mas postanowiła wziąć pod uwagę to, że niespodziewane wypadki wśród ubezpieczonych w P. K. O. jako ludzi pracujących zdarzać się będą częściej aniżeli wśród klienteli innych instytucji ubezpieczeniowych. Z tego względu w razie śmierci ubezpieczonego z powodu niespodziewanego wypadku — jak wypadek śmiertelny przy pracy, przejechania etc. — wypłacona będzie podwójna suma ubez-

pieczenia. Nagły zgon żywiciela rodziny będzie tedy uwzględniony przez wypłatę podwójnej polisy.

Z Miejskiego Wydziału Zdrowia.

W sobotę 28 b. m. miejska komisja zdrowia sporządziła ostery protokoły za nieprzestrzeganie przepisów sanitarnych oraz opieczowała 2 studnie, na Radziwiu i w Płocku z powodu pojawienia się tyfusu brzusznego.

W ciągu ostatnich dni wydano 12 bezpłatnych recept i umieszczono 1 osobę w szpitalu.

Przymus kanalizacyjny.

Nowa ustawa budowlana upoważnia związki komunalne i zarządy miast do wydania zarządzeń, smuszających właścicieli domów w miejscowościach, gdzie istnieje sieć kanalizacyjna, do przyłączenia się w ciągu pewnego okresu lat do tej sieci. Ministerstwo Robót Publicznych wykonujące ustawę swróciło uwagę całego szeregu miast na taki stan rzeczy i poleciło opracować niezbędne dla sprawy zdrowia publicznego przepisy. Albowiem, jak cyfry przesłata dowodzą, właściciele kamienic niechętnie przyłączają się do sieci kanalizacyjnych, choć ten jednorazowy wydatek amortyzuje się w ciągu krótkiego czasu przez oszczędzenie wydatków na wywóz nieczystości.

Jednocześnie projektuje się wydanie zarządzenia, aby miasta w ciągu 5-u lat przedstawiły Ministerstwu dokładne projekty przeprowadzenia kanalizacji, o ile kanalizacji takiej dotychczas jeszcze niema.

Ujęcie zawodowego złodzieja.

W dniu wczorajszym właściciel domu przy ulicy Królewieckiej № 28 W.P. Jan Pruszkowski zawiadomiony przez dozorczyńnię, że drzwi, prowadzące na strych, są otwarte, udał się tam, polecając dozorczyńnię zatelefonować po policję.

Dzielny gospodarz, mimo swego wieku, poszedł na strych, gdzie zobaczył kilka torebek z bielisną.

Wobec czego zaczął poszukiwać sprawcy, nie snajazszy go na strychu, wyszedł na dach.

W chwilę później w dymniku ukazała się głowa policjanta i padło zapytanie: „Czy pan gospodarz jest tutaj?” Pan Pruszkowski zszedł i jeszcze raz rozpoczął wraz z policją poszukiwania, które uwiecznione zostały pomyślnym rezultatem. Oto w kącie strychu ze słomy wystawała para butów. Pociągnięto za buty i wyciągnięto, jak się później okazało, Michała Żelichowskiego, zawodowego złodzieja, kilkakrotnie karanego, bez stałego miejsca zamieszkania, zwolnionego w dniu 24 bieżącego miesiąca z więzienia w Częstochowie. Złoczyńca ten przyjechał do Płocka na gościnne występy i jak się do tej pory okazało, dokonał on w tymże dniu kradzieży u Reichtmana przy ulicy Królewieckiej, 16 na sumę 50 złotych. Część skradzionych rzeczy tylko zdolano odebrać, gdyż resztę zdążył już złodziej sprzedać. Energetyczne dochodzenie policyjne ustali z pewnością, ile Żelichowski dokonał kradzieży i kto nabył skradzione przedmioty.

Zgony.

W dniu 25-m bieżącego miesiąca zmarł w szpitalu św. Trójcy Aleksander Baloersak, lat 20, ze wsi Rębowo.

W dniu 27-m bieżącego miesiąca zmarła Władysława Krusiewicz, 1.30, Królewiecka 18.

W dniu 28-m bieżącego miesiąca zmarła Julia Pawlak, lat 48, Wiatrak 13.

Choroba płacnika nie wpływa na wymiar podatku dochodowego.

W ważnej kwestji wpływu choroby płacnika na wymiar podatku, wydał Najw. Trybunał Admin. orzeczenie, że w myśl ustawy o podatku dochodowym władza wymiarowa niema obowiązku, czyli przymusu obniżenia podatku, w wypadku choroby.

Ustawa bowiem przewiduje, że nadzwyczajne okoliczności m. innymi choroba mogą stanowić podstawę do zmniejszenia podatku uwzględnienie jednak tego pozostawia ustawa usnaniu władzy wymiarowej.

Pielgrzymka Płocka na Jasnej Górze.

W dniu 27 przed godz. 4 pięć Farny załudził się napływającymi pielgrzymami oraz licznie odprowadzającymi. Przybyły kompanie prowadzone przez proboszczów: ks. prałata Okulskiego z parafji Zagroba, ks. Jakubowskiego z parafji Starożreby, ks. Dzierżanowskiego z Trzepowa, ks. Zagroby z parafji Gozdowy; zebrała się też kompania z Płocka i okolic na czele której stanął ks. prałat Modzelewski.

Wygląd był imponujący: morze chorągwi i krzyżów widziano już zdaleka. A kiedy wszyscy się zebrali Jego Eks. ks. Biskup Sufragan Leon Wetmański w otoczeniu kapituły ruszył na czele kompanii po błogosławieństwo Arcypasterskie J. E. ks. Biskupa Płockiego Antoniego Juliana Nowowiejskiego.

Na czele pielgrzymki szła orkiestra wojskowa i przygrywała pieśni religijne, a za nią podążały rozspiewane nabożnie licznie zebrane tłumy. Widok był wspaniały i porywający.

Po przybyciu do Bazyliki Katedralnej wszedł na ambonę ks. Koźniowski ze Szreńska i prosił J. E. ks. Biskupa Płockiego o błogosławieństwo, zaznaczając że o zdrowie Pasterza błagać będą Matkę Boską pielgrzymi na Jasnej Górze. W odpowiedzi J. E. ks. Biskup zaznaczył, że każda pielgrzymka jest przedsięwzięciem w duchu pokutnym, więc i ta, gdy połączona jest z niewygodami, ciasnotą, pozbawianiem się codziennych potrzeb, da Łaskę Boską.

— Idźcie więc wszyscy „In pace” i udzielili błogosławieństwa.

Ks. prałat Modzelewski zaintonował pieśń „Pod Twoją Obronę”. Wśród bicia dzwonów, dźwięków orkiestry i pieśni procesja ruszyła do kościoła w Radziwiu.

Na spotkanie jej wyszedł ks. proboszcz Giergielewicz i wprowadził kompanię do kościoła, gdzie były już zebrane kompanie pod przewodnictwem ks. proboszcza Wrzesińskiego z Blichowa i ks. proboszcza Mostajkiewicza z Kępy. Do ogólnej pielgrzymki przyłączył się i ks. prefekt Frączak z Płocka. Ks. Proboszcz Giergielewicz wszedł na ambonę i przemówił do zebranych, następnie odprawiono krótkie nabożeństwo, poczem ruszono na koleję.

Na stacji do stojącego i specjalnie przygotowanego pociągu wsiadli pątnicy i zajmują miejsca.

Przy pożegnaniu, które odbywało się podczas pieśni religijnych, wzruszenie opanowało wszystkich tak wielkie, że ci co nawet nie mieli zamiaru jechać z największą ochotą wzięliby udział w pielgrzymce.

Na dany sygnał ruszył pociąg o godzinie 7 m. 57, żegnany pieśnią religijną przy akompanjamentcie orkiestry wojskowej, która gdy pociąg się cokolwiek oddalił zagrała fanfary.

Ci, co odprowadzali naszych pielgrzymów powracali do domu, unosząc z sobą niezatarte i wzniosłe wspomnienia z tak wielkiej i imponującej uroczystości.

Dnia 28 b. m. rano pielgrzymka diecezjalna szczęśliwie przybyła do Częstochowy na dworzec Stradom. Ze Stradomia o godzinie 9 rano wyruszone na Jasną Górę. Pielgrzymka, na czele której szedł J. E. Ks. Biskup Leon Wetmański, liczyła około 60 kapłanów i kilka tysięcy pielgrzymów, po rozwinięciu się zajęła przeszło kilometrową przestrzeń.

Widok był majestatyczny i porywający za serca wszystkich, których spotykano na przeszło 3 kilometrowej drodze wiodącej ulicami Stradomską, Kościuszką i Aleją Panny Marii na Jasną Górę.

Przez całą tę drogę pielgrzymi śpiewali pieśni religijne, bębny warczały, dzwonki dzwoniły, jakby na znak, że pieśń wyrwijająca się z kilku tysięcy piersi leci ku Panu Bogu na chwałę.

Gdy jednak, to rozszumione morze ludzkie stanęło pod szczytem Jasnej Góry, na którym widnieje obraz Przenajświętszej Marii Panny, jako na znak pierwszego holdu dla Tej Boskiej Matki nastąpiło zatrzy-

manie się i milczenie przez 3 minuty. Powaga i spokój wiernych były tak wielkie, że zdawało się, iż dech im w piersiach zamarł. Potem dopiero uczucie wzruszenia ogarnęło wszystkich i jakoby jedno łkanie uderzyło w niebo.

Powitał pielgrzymów główny przewodnik, ks. Krajewski i Ojciec Przeor Markiewicz. Poczem gromkie okrzyki „Niech żyje” rozległy się na cześć Ojca Świętego, Biskupa Diecezjalnego, O.O. Paulinów, catego Ojczyzny i wiernego Ludu Mazowieckiego.

Od Komitetu Płockiej pielgrzymki Jasnogórskiej dnia 29 b. m. nadeszła do rąk J. E. naszego Arcypasterza następująca depeza:

„Na Jasnej Górze w krągankach przy tronie Królowej Polski na zgromadzeniu 70-0 diecezjan pod przewodnictwem J. E. Biskupa Sufragana Leona Wetmańskiego, w obecności Biskupa Częstochowskiego Kubiny, 50 kapłanów i Ojców Paulinów uchwalono co następuje:

Za 20 lat świętej, ciężkiej i ofiarnej pracy apostołkiej nad naszymi duszami, składamy Najdostojniejszemu Arcypasterzowi najgłębszy hold.

Błagamy Boga o długie, szczęśliwe lata. Przymierzamy niezachwianą wierność katolicką, aż do śmierci. Wyrażamy serdeczny żal, że niema między nami Arcypasterza i prosimy najpokorniej o apostołskie błogosławieństwo.

Za prezydium zgromadzenia

(—) Biskup Leon Wetmański.

Za Komitet pielgrzymki

(—) Ks. Ignacy Krajewski.”

CZASOPISMA I KSIĄŻKI.

Wyszedł Nr. 35 (243) „Wiadomości Literackie” który zawiera następujące artykuły: Dante — Gąbriel Rosseti, w setną rocznicę zgonu — M. Rakowski, Polska literatura powojenna, próba syntesy — K. Irsykowski, „Club du Faubourg” — W. Zechentera, komu zawdzięczamy dostęp do morza? — A. Nowaczyński, Prócz tego dział recenzji z książek, kronikę ilustrowaną feljton A. Słonimskiego, dział „Polska zagranicą”, anegdota.

POKWITOWANIE.

Na schronisko dla starców rzeźmieśników im. W. Kamińskiego Bank Spółdzielczy w Płocku 100 zł.

OFIARY.

Na odrestaurowanie kościoła parafialnego w Płocku — składa Honorusz Dunin - Wolski 15 zł.

Odjazd statków:

Z przystani Zjednoczonej Żeglugi.

Do Warszawy o godz. 6—15—17 i 19.30
Do Włocławka o godz. 5—9 i 19
Do Torunia o godz. 9 i 19
Do Gdańska o godz. 19.

Z przystani Górniczej i Rogozińskiej.

Do Warszawy o godz. 5.30—14.30 17 i 19
Do Włocławka o godz. 4.45

Rozkład jazdy pociągów:

odchodzą	przychodzą
Z PŁOCKA	DO WARSZAWY
5.10	10.00
9.10	14.35
16.50	21.50
Z WARSZAWY	DO PŁOCKA
7.40	12.55
18.50	25.40
23.40 *)	8.30 *)

UWAGA: Jadąc pociągiem oznaczonym *) oczekuje się w Kutnie 4 godziny.

DZIS
każdy kulturalny dom
prenumeruje i czyta
KSIĄŻKI
BIBLIOTEKI DOMU POLSKIEGO
Kwartalnik 9 tomów za zł. 6.50 6r.
Warszawa-Chmielna 61 • P.K.O. — 9776

Szkoły powszechnne.

W roku szkolnym 1923/24 było na ziemiach Polski szkół powszechnych ogółem — 27.448 w tem 804 prywatnych; w r. 1925/26 — 27.379 w tem — 1.087 prywatnych; wreszcie w 1927/28 r. — 26.218, w tem 1.541 prywatnych. Jak widać z liczb bezwzględnych, z każdym rokiem zmniejsza się ilość szkół publicznych natomiast zwiększa się liczba szkół prywatnych. To zmniejszanie się liczby szkół publicznych spowodowane jest głównie łączeniem małych szkół w jedną większą, dlatego też może bardziej miarodajne dla ilustracji rozwoju szkolnictwa będą cyfry frekwencji uczniów.

Otóż do szkół publicznych uczęszczało uczniów: w roku szkolnym 1923/24 5.132.074, do szkół prywatnych — 88.259; w roku 1926/27 do szkół publicznych — 3.344.453, do prywatnych — 99.492. W bieżącym roku ilość uczniów w szkołach prywatnych wzrosła do 107.304. Jak widać ilość uczniów w szkołach powszechnych wzrasta z każdym rokiem, ale bardzo nieznacznie.

Na jednego nauczyciela przypada przeciętnie 22,3 uczniów, co w znacznym stopniu umożliwia nauczy-

cielowi nauczanie uczniów stosownie do ich indywidualnego poziomu umysłowego. W szkołach publicznych jest znacznie gorzej, gdyż na jednego nauczyciela przypada uczniów przeciętnie — 49,9.

Natomiast pod względem kwalifikacji nauczycieli szkół powszechnych publicznych, z każdym rokiem widać znaczny postęp. W 1927/28 r. było na całym obszarze Polski kwalifikowanych nauczycieli — 95,7 proc. podczas gdy w roku 1922/23 tylko — 60 proc.; w 1923/24 62,4 proc., w 1924/25 — 71,7 proc.; w 1926/27 — 86,5 proc. Najwięcej niekwalifikowanych nauczycieli jest jeszcze w województwach wschodnich, bo około 81,5 proc. Natomiast w województwach południowych niewykwalifikowanych nauczycieli już nie ma.

Odmładzanie ziemi.

Żyjemy pod znakiem odmładzania się. Nietylko odmładzają się nielasy przez obcinanie włosów i skracanie sukien, a starsi panowie przez małe zabiegi Woronowa czy Steinach. Wojna i jej skutki nauczyły nas odmładzania ziemi. Ze wszystkich wynalazków technicznych, jakie zawdzięczamy wojnie i jej skutkom, bodaj że jednym z najplodniejszych

w błogosławione wyniki jest wyciąganie z powietrza nitrogenu dla cudownego odmładzania ziemi, ratującego ludzkość od głodu, zagrażającego jej wskutek wyniszczenia przez wojnę olbrzymich obszarów uprawnej roli.

Nieobliczalnej doniosłości wynalazek ten otworzył przed rolnictwem prawdziwie nową erę. Już trzydzieści lat temu słynny uczyony angielski, William Crookes, przepowiedział, że o ile nie zostanie wynaleziona możliwość zgęszczania atmosferycznego nitrogenu, stanie przed ludnością całej kuli ziemskiej memento braku żywności. Na szczęście, proces ten został wynaleziony i, wedle obliczeń, w ciągu ubiegłego 1927 roku conajmniej 1.458.000 ton nitratów wyciągniętych zostało z powietrza i spożytkowanych na cele odrodzenia ziemi. Ilość ta, jak zapewniają rzeczoznawcy, musi być w ciągu najbliższych lat potrójona, żeby odpowiedzieć potrzebom roli na całej kuli ziemskiej. Nitrogen syntetyczny nie tylko obniża koszty uprawy roli i podnosi jej wydajność, ale ułatwia wyżywianie bydła bez uciekania się do nabywania paszy dla niego drogą kupna. Najnowsze doświadczenia wykazały, że łąki pastwne mogą być w wielkim stopniu pobudzane do rodzenia bogatej w odżywcze produkty paszy

przez zasilenie ich nitrogiem. Odkrycie to, zbiegające się z niedawno również zyskaną zdobyczą wiedzy rolniczej, odnajdującą w młodej trawie skoncentrowane pożywienie, będzie miało wpływ nadzwyczajny na całą ekonomję rolnictwa.

Przeprowadzone ostatnio próby w Holandji wykazały, że wydajność mleka i mięsa bydła, wypasanego na obficie zasilanych nitrogiem łąkach, może być podniesiona do niebywających dotychczas granic, a to nade wszystko przez umożliwienie ziemi produkowania trawy wiosennej na jesieni. Zamiast też potrzebnych dotychczas dwóch a nawet trzech akrów do wypasienia krowy, przeciętny obszar intensywnie uprawianego pastwiska potrzebnego w tym celu sięgał zaledwie 0,72 akra, a w niektórych nawet wypadkach wystarczało w tym celu pół akra tylko. A wszystko to przez zasilenie ziemi syntetycznym nitrogiem, odgrywaną w jej odżywianiu, eo ipso i użyźnianiu, rolę odmładzających witamin atmosferycznych. Dlatego też we wszystkich krajach rolniczych problem nitrogenu staje się zagadnieniem pierwszorzędnej doniosłości gospodarczej. Stąd właśnie znaczenie dla kraju naszego — Chorzowa.

OBWIESZCZENIE.

Zarząd Dróg Wodnych w Płocku ogłasza niniejszym publiczny przetarg pisemny ofertowy na wykonanie około 2.400 mtr.² robót brukarskich na wale portowym w Płocku-Radziwiu.

Blizsze szczegóły oraz wzór oferty otrzymać można w biurze Zarządu ul. Królewiecka Nr. 28 w godzinach urzędowych.

Termin składania ofert upływa dnia 14 września 1928 r. o godzinie 12-ej, w którym to czasie nastąpi otwarcie ofert.

Kierownik
Inż. JAN TYRAŁA.

WŁOSÓW

wypadanie łupież, łysienie usuwa „Esencja” Chinowo-Chmielewa i „Mydło Chinowo-Chmielewo” (z Kogutkiem). Sprzedają apteki składy apteczne. Główny skład Apteka Gąseckiego, ul. Freta Nr. 16.

PROSZEK „KOGUTEK”
DLA DOROSŁYCH
USUWA NAJUPORCZYWSZY
BÓL GŁOWY
OSTRZEŻENIE. PRZY WYUŻCIENIU NALEŻY UNIKAĆ WYRAJNEJ ŻADACI TYLKO DRYGALNYCH PROSZKÓW Z „KOGUTKIEM” OŚCIEKŁYM, ZNANYM OD LAT TRZYDZIESTU I WYSTĘPIĆ SIĘ NAŚLADOWNICTWU, UPODÓBNIENIE POLECAJĄCYM W PODOBNYM DO NASZEGO ODRÓŻNIENIU.

KREM „Niegol”
Z KOGUTKIEM
USUWA BEZ ŚLADU
PIĘGI, PŁAMY
MAGRY, OPALENIE
I SZARSKOŚĆ NATWARZY
ŻADACI WSZĘDZIE!

DROBNE.

Sklep i 3 pokoje towarowe z kuchnią lub 4-ro pokojowe mieszkanie do wynajęcia. Adres: Stary Rynek 25 m. 2. 658

Stacja dla uczniów lub uczniów. Jest pianino, wanna Kościuszki 8, Majdecka: 656

Mularska robota jest do wzięcia. Wiadomość Stary Rynek 25 m. 2 od godziny 5-ej do 7-ej w. 157

WARSZTATY ELEKTROTECHNICZNE F. MARSZEWICZA

w PŁOCKU, przy ul. Dobrzyńskiej № 29. Tel. 140. Przyjmuje wszelkie roboty wchodzące w zakres elektrotechniczny. Reperacje i przewijanie elektromotorów. — **SPECJALNOŚĆ:** Elektryczne instalacje samochodowe, reperacje i ładowanie — akumulatorów. Obsługa szybka, zycziwa i rzetelna. —

FUTRA najnowsze modele

poleca:
Skład i pracownia futer
E. NAJLUBELSKI i S-ka
Warszawa CHMIELNA 16. — Tel. 265-93.

STOW. ROLNICZE PŁOCKIE

poleca na sezon wiosenny nawozy sztuczne:

1. tomasynę,
2. superfosfat,
3. kainit i sole potasowe,
4. azotniak.

ODCISKI
Jeżeli cierpięz na
ODCISKI
a bezskutecznie stosowałeś inne środki, spróbuj raz jeden
„VEROLU”
Z KOGUTKIEM
a sam wartość jego ocenisz
SPRZEDAJA: APTEKA, SKŁADY APTECZNE (PROGROBY)

Gniezno
M. GUTKIND
1925 r.
ZAKŁAD KRAWIECKI
Płock Grodzka 14, Tel. 291.
ma zaszczyt zakomunikować Szan. Klijehteli, że zakład został zaopatrzony w najświeższe materiały krajowe i zagraniczne na sezony wiosenne i letni na garnitury sportowe, wizytowe i palta według ostatnich modeli. Krój wykwinny!

Kino - „NOWOŚCI” - teatr
PIOTR WIELKI
DRAMAT HISTORYCZNY
W roli głównej: EMIL JANNIGS, BERNARD GÖTZKE i inni.
Kino - „SFINKS” - teatr
„DOLAR, SPRYT I TROCHE SZCZĘŚCIA”
(Szymon Lewi w Ameryce)
arcyfilm pełen wżruszeń i humoru. W roli żydowskiego emigranta, spekulanta i dorobkiewicza GEORGE SIDNEY.

Zanim wyjedziesz na URLOP lub WAKACJE kup co potrzeba u Marjana Praszkiwicza „Konfekcja i Galanterja”
Płock, Kościuszki 9, Telefon 183.
bo... „JAK CIĘ WIDZĄ, TAK CIĘ PISZĄ” ...

Dwa pokoje z kuchnią do wynajęcia od zaraz. Wiadomość w Księgarni Ziemi Mazowieckiej. 659
Klacz wierzchowa, jasno-kasztanowata, zaliczona do wierzch I kategorii do sprzedania. Obejrzeć można na folwarku W go p. Kunemana, Wiadomość Kolegjalna 18 m. 5.
Przyjmę na staucję dwie uczennice. Pokój oddzielny. Kolegjalna 18 m. 5. 661